

NESBA .

TYT TÜRKÇE · PARAGRAF

02

Paragrafta Yardımcı Düşünce

KOLAY · 20 SORU

1. Gök gürültüsü, yıldırımın oluşturduğu ani ısınmanın bir sonucudur. Yıldırım, geçtiği hattaki havayı saniyenin çok küçük bir bölümünde Güneş'in yüzeyinden birkaç kat daha sıcak hâle getirir. Bu kadar hızlı ısınan hava aniden genleşir ve çevresindeki havayı iterek güçlü bir ses dalgası oluşturur. Işık sestten çok daha hızlı yayıldığı için şimşegi önce görür, gürültüyü sonra duyarız. Aradaki saniyeleri sayıp üçe bölerek fırtınanın kaç kilometre uzakta olduğunu kabaca tahmin etmek de mümkündür.

Bu parçada gök gürültüsüyle ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- (A) Nasıl oluştuğuna
- (B) Şimşekten sonra duyulmasının nedenine
- (C) Hangi mevsimlerde daha sık duyulduğuna
- (D) Fırtınanın uzaklığını tahmin etmede kullanılabileceğine
- (E) Havanın ani genleşmesiyle ilişkisine

2. Ressam, tuvallerinde yalnızca üç rengi kullanmayı bir ilke hâline getirmişti: toprak kahvesi, deniz mavisi ve kırık bir beyaz. Ona göre renk sayısını azaltmak, bakarı biçimlere ve ışığa odaklamanın en kısa yoluydu. Resimlerinin çoğunu sabahın ilk saatlerinde, gölgelerin henüz uzun olduğu zamanlarda yapardı. Atölyesini kalabalık şehirden uzak bir kıyı köyüne taşıması da bu sakin ışığı kaçırmama isteğindendi.

Bu parçada sözü edilen ressamla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- (A) Resimlerinde çok sayıda renge yer verdiği
- (B) Işığı önemseydi
- (C) Belirli saatlerde çalışmayı tercih ettiği
- (D) Yaşadığı yeri sanatı için değiştirdi
- (E) Renk kullanımında kendine bir sınır koyduğu

3. Osmanlı kentlerinde çeşme, köprü, imaret ve hastane gibi pek çok hizmet, devletten çok vakıflar aracılığıyla sağlanırdı. Varlıklı bir kişi, bir dükkânın ya da bir arazinin gelirini kalıcı olarak bir hayır işine ayırır; böylece kurduğu yapı, kendisi öldükten sonra da yaşamaya devam ederdi. Vakfın nasıl yönetileceği ve gelirin nereye harcanacağı, vakfiye denen kuruluş belgesinde ayrıntılı olarak yazılırdı. Bu düzen sayesinde yoksullara yemek dağıtan imaretler ya da yolculara su veren çeşmeler yüzyıllarca hizmet verebildi.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- (A) Bazı kamu hizmetleri vakıflar aracılığıyla yürütülmüştür.
- (B) Vakıflar, kurucularının ölümünden sonra da işlevini sürdürebilmiştir.
- (C) Vakıf gelirlerinin nasıl kullanılacağı yazılı olarak belirlenmiştir.
- (D) Vakıflar yalnızca devlet görevlileri tarafından kurulabilmiştir.
- (E) Vakıf yapıları uzun süre hizmet verebilmiştir.

4. Leylekler, sonbaharda Avrupa'dan Afrika'ya göç ederken uzun deniz geçişlerinden kaçınır. Çünkü süzülerek uçmak için ihtiyaç duydukları sıcak hava akımları deniz üzerinde oluşmaz. Bu yüzden İstanbul Boğazı ve Cebelitarık gibi denizin en dar olduğu noktaları kullanırlar. Bu geçitlerde bir günde on binlerce leyleğin gökyüzünde sarmallar çizerek yükseldiği görülebilir.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- (A) Leylekler sonbaharda nereye göç eder?
- (B) Leylekler göç sırasında neyle beslenir?
- (C) Leylekler neden deniz üzerinde uzun süre uçmaz?
- (D) Leylekler hangi noktalardan geçmeyi tercih eder?
- (E) Leyleklerin süzülerek uçuşması neye bağlıdır?

5. Karekodlar, ilk olarak bir otomobil parçası fabrikasında parçaların üretim hattında hızlıca izlenebilmesi için geliştirildi. Klasik çizgi barkodlar bilgiyi yalnızca yatay yönde taşıırken karekodlar hem yatay hem dikey yönde veri saklayabildiği için çok daha fazla bilgi içerebiliyordu. Kodun bir bölümü yıpransa bile okunabilmesini sağlayan hata düzeltme özelliği de onları dayanıklı kıldı. Akıllı telefonların yaygınlaşmasıyla bu kodlar, restoran menülerinden bilet kontrolüne kadar gündelik hayatın her yerine girdi.

Bu parçada karekodlarla ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- (A) İlk hangi amaçla geliştirildiklerine
(B) Çizgi barkodlardan hangi yönüyle ayrıldıklarına
(C) Hasar gördüklerinde de okunabildiklerine
(D) Yaygınlaşmalarında etkili olan gelişmeye
(E) Kimin tarafından hangi yıl geliştirildiklerine

6. Mahallemizdeki pazar her cumartesi sabahın erken saatinde kurulur. Tezgâhların çoğunu çevre köylerden gelen üreticiler açar; bu yüzden domatesin, peynirin, otun nereden geldiğini satıcının kendisinden öğrenebilirsiniz. Öğleye doğru kalabalık artar, fiyatlar ise akşamüstü tezgâhlar toplanmaya başlarken düşer. Annem en tazesini almak için erkenden gider; komşumuz ise ucuzunu bulmak için kapanışa yakın uğrar.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- (A) Pazardaki ürünlerin tamamı aynı köyden gelmektedir.
(B) Pazar haftanın belirli bir gününde kurulur.
(C) Alışverişçiler pazara farklı beklentilerle farklı saatlerde gider.
(D) Günün sonuna doğru ürünler daha uygun fiyata satılır.
(E) Alıcılar ürünün kaynağı hakkında üreticiden bilgi alabilir.

7. Bir şeyi bildiğimizi söylediğimizde çoğu zaman yalnızca ona inandığımızı kastederiz. Oysa bilgi, inançtan fazlasını gerektirir: İnandığımız şeyin doğru olması ve bu inancı haklı çıkaracak gerekçelere sahip olmamız gerekir. Yarın yağmur yağacağına inanan biri, yağmur yağsa bile bunu bildiğini söyleyemez; inancı yalnızca bir sezgiye dayanıyorsa doğruyu tesadüfen yakalamıştır. Bilgiyi şanstın ayıran şey gerekçedir.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- (A) İnançların çoğu yanlış çıkar.
(B) Sezgiler her zaman yanıltıcıdır.
(C) Doğru olan her inanç bilgi sayılmaz.
(D) Gerekçesi olan her inanç doğrudur.
(E) Hava durumu tahminleri bilgi değeri taşımaz.

8. Genç yazarın ilk romanı, tek bir günün sabahından gece yarısına kadar geçen olayları anlatıyor. Kitabın bütün kişileri aynı apartmanda yaşıyor ve her bölüm başka bir dairenin penceresinden bakılarak kurulmuş. Yazar, uzun betimlemeler yerine kısa ve canlı diyaloglarla ilerlemeyi seçmiş; bu da romanı hızlı okunan bir metne dönüştürmüş. Kimi okurlar sonun fazla aceleyle bağlandığını düşünse de kitap, ilk romanlar arasında dikkat çekici bir kurguya sahip.

Bu parçada sözü edilen romanla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- (A) Olayların kısa bir zaman diliminde geçtiği
(B) Mekânın sınırlı tutulduğu
(C) Diyaloglara ağırlık verildiği
(D) Sonunun bazı okurlarca eleştirildiği
(E) Yazarın daha önce birçok roman yayımladığı

9. Uyku, vücudun yalnızca dinlendiği bir zaman dilimi değildir. Uyurken beyin, gün içinde öğrenilen bilgileri gözden geçirir ve önemli olanları kalıcı belleğe aktarır. Bu yüzden sınavdan önceki geceyi uykusuz geçiren bir öğrenci, çalıştıklarının bir bölümünü hatırlamakta zorlanabilir. Ayrıca uyku sırasında salgılanan bazı hormonlar, kasların onarımına ve büyümeye katkıda bulunur.

Bu parçadan hareketle uykuyla ilgili;

- I. Öğrenmeyi destekleyen bir süreçtir.
II. Bedenin onarılmasında rol oynar.
III. Bilgilerin kalıcı belleğe aktarılmasını, bu sırada salgılanan hormonlar sağlar.

yargılarından hangilerine ulaşılabılır?

- (A) Yalnız I
(B) I ve II
(C) I ve III
(D) II ve III
(E) I, II ve III